

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Kommunikationsavdelningen
Rebecca Rikner

RESUMÉ

2019-12-18

Almedalen 2020 – workshop 29 nov 2019

Sammanhang

Idén med denna workshop var att kicka igång tankearbetet och samla idéer kring innehållet inför vår närvaro i Almedalen 2020. Deltagandet var öppet för hela SLU samt för externa organisationer.

Inbjudan gick ut till SLU:s fyra dekaner, SLU:s fyra framtidsplattformar, SLU Global, SLU Holding, SLUSS samt externt till SMHI, Sjöfartsverket, SGU, Göteborgs universitet, Stockholms universitet och Uppsala universitet.

Så här gick det till

Formatet för denna tre timmars workshop utfördes med Open Space-teknik där deltagarna själva var med att utforma innehållet. Vi öppnade upp workshopen med ett namnspel så att alla fick chans att lära sig varandras namn. Två studenter, Nora Wahlström och Filippa Wetterberg, hjälpte till med förberedelser inför evenemanget och antecknade när det pågick.

Medverkande var personer från SLU där Future Food, SLU Future Forests tillsammans med en extern filmproducent, SLU Fartygsenheten, SLU Aqua, SLU Akvakultur, SLU Djur, natur & hälsa, SLU Artdatabanken, SLU Stad och land, SLU Centrum för Biologisk Mångfald, SLU Ekologocentrum och SLU Energi och teknik var representerade. På plats fanns även en representant från Havs- och Vattenmyndigheten och Sveriges Geologiska Undersökning.

Efter att deltagarna individuellt fick skriva ner sina idéer grupperades dessa i teman och ett schema för dagen skapades. Totalt sex sessioner på 30 minuter vardera hölls, fördelade på två platser i lokalen. De teman som skapades och som deltagarna kunde välja att medverka på var:

- hav och vatten,
- biologisk mångfald,
- skog,
- land-stad,
- klimat
- framtidens mat

Deltagarna uppmanades att diskutera vilka frågor som bör tas upp, visionen för hur detta kan förverkligas under Almedalen och vilka aktörer som kunde vara

intresserade av att delta. Nedan följer en sammanfattning av diskussionerna som pågick under varje session.

Sammanfattning – session 1: Hav och vatten

Deltagarna var överens om att frågor kring hav och vatten känns självklara på Almedalen 2020, dels för att det utspelar sig i Visby, men även eftersom SLU under veckan kommer att hålla till på fartyget Svea.

Någonting som diskuterades var miljöövervakning och hur man kan göra den frågan lockande, havet är trots allt allas angelägenhet. Just nu finns det mycket pengar för miljöövervakning. En fråga man kan ställa är: vad ska vi göra med pengarna? Hur använder vi dem bäst?

Ett annat tema som togs upp var statusen för Östersjön just nu. Folk är intresserade av att veta hur det egentligen ser ut. Det togs även upp att HAV nyligen har tagit fram ett nytt verktyg för ekosystembaserad havsplanering, Symphony. Detta verktyg presenterades av miljöministern i våras, och HAV är väldigt angelägna om att demonstrera det.

En annan idé som diskuterades var att koppla frågorna om miljön i havet till frågan om vilken mat som kommer från havet som vi kan och bör äta. Förslaget som lades fram var att börja med en förmiddag om havets miljö och tillstånd, ha aktiviteter under lunchen och sedan övergå till att under eftermiddagen diskutera maten som havet ger.

Sammanfattning – session 2: Land och stad

SLU Future Forests berättade att de har ett färdigt koncept för Almedalen, som bland annat kommer att innefatta en film om mångbruk i skogen. En idé som uppkom var att diskutera folkhälsoaspekterna av att vistas i skogen och att använda den som en plats för att stressa ner. En fråga som lyftes i relation till detta var om parkmiljö fungerar lika bra som skog. Finns det någon forskning på detta? Har det betydelse att en park är mer av en ”skapad” miljö?

En annan fråga som togs upp var Green New Deal som är väldigt aktuell i USA. Är det någonting att ta upp under Almedalen?

Frågan om beredskap gällande livsmedel, vatten och energi togs även upp som någonting aktuellt som skulle kunna diskuteras med kommuner under ett seminarium. Det nämndes även att Gotland har som mål att vara fossilfritt 2030; vad innebär det för skogen, staden och landsbygden?

En fråga som lyftes var Uppsala kommun som bygger 50 000-80 000 bostäder under väldigt kort tid. Hur lyckas de bäst med detta? Kan SLU hjälpa till? För detta skulle man kunna bjuda in Uppsala och Trondheims kommun för en diskussion. Då Uppsala nu ingår i [Viable Cities](#), planerar Uppsala kommun att inkludera

medborgarna i stadsutvecklingen och i Trondheim är de väldigt bra på att inkludera forskningen i samhällsutvecklingen. I och med detta togs även Växjö kommun upp som ett exempel, där har kommunen genom [Smart Villages](#) inspirerats av en ort i Brasilien där invånarnas kompetens tas tillvara i samhällsplaneringen.

Sammanfattning – session 3: Biologisk mångfald

SLU Centrum för Biologisk Mångfald lyfte faktumet att en ny strategi för biologisk mångfald är under arbete. Lagom till Almedalen kommer det att vara försent att presentera nya idéer till denna, men det kan vara av värde att uppmuntra politikerna att fortsätta sätta ambitiösa mål.

I gruppen togs det även upp att det finns två konflikter i diskussionen om biologisk mångfald.

- Den ena är frågan om biologisk mångfald kontra klimat. Upplevelsen för många i gruppen var att när det görs klimatsatsningar så försvinner pengar från arbetet för biologisk mångfald. I och med detta diskuterades huruvida alla politiker förstår vikten av biologisk mångfald. Som exempel togs frågan om vindkraft upp. Det satsas mycket på vindkraft men konsekvenserna den har för den biologiska mångfalden diskuteras desto mindre. En idé som lyftes för Almedalen gällande detta var att på något sätt konkretisera nyttan av biologisk mångfald: att visa på konkreta samhällsekonomiska vinster från biologisk mångfald såväl som förluster då den minskar.
- Den andra målkonflikten som togs upp var ”naturen för sin egen rätt” kontra ”naturen för människans nytta”. Kanske ett ämne för diskussion under Almedalen?

Sammanfattning – session 4: Framtidens mat

Gruppen var överens om att jordbruket står inför en omställning och att det från många håll finns en önskan om mer inhemsk produktion i vårt land.

Ett LRF-projekt på Gotland kring fossilfritt kött lyftes som ett intressant ämne för Almedalen. Kan man få till något samarbete där? En fråga som nämndes som intressant var huruvida det finns plats för animaliska livsmedel i framtiden? Kan SLU presentera ett förslag på hur det skulle kunna fungera i framtiden? SLU har en mångfald av åsikter. Men vilka är det som hörs i debatten? Kan vi ge en nyanserad bild på plats? Exempel på frågor kan vara: ska vi ha fler eller färre kor i framtiden? Går det att bedriva ekologisk växtodling utan djur?

En annan fråga som lyftes som aktuell var insekter som mat, och även insekter som mat till vår mat, i fiskodling exempelvis. Apropos fisk lyftes även frågor om hållbar fisk och outnyttjad mat-potential i havet. På Blått Centrum, Gotland finns försök att odla tarmtång, ”havet tryffel”. Det nämndes även att det finns mycket fisk som vi

inte äter, vi borde uppmana människor att våga äta annat! Kanske kan man göra en aktivitet som innefattar matlagning, t.ex. brax-burgare?

I och med detta nämndes även att Länsstyrelsen Stockholm har ett projekt om outnyttjade fiskarter, kan man samarbeta med dem? I diskussionerna nämndes även siklöja, där vi bara äter rommen, men där det i Kalix pågår ett projekt om att använda även fisken.

Aktörer som nämndes som intressanta att få med i samarbete kring fisk var WWF och fiskguiden, Svenskt Sigill, ASC, Kustfiskarna, HAV, Jordbruksverket, och även Krögarföreningen i Visby som har ett projekt på gång kring ny mat.

Det togs även upp att det finns en ovisshet kring halterna av gift i fet fisk från Östersjön: dessa prover tas ofta på rå fisk, men vad händer med gifterna när fisken tillagas?

En idé på aktivitet kring framtidens mat som nämndes var att samarbeta med den gotländska kocken Luqaz Ottosson, som lagar mat på smältande glas. En annan idé var att stänga in ett team i en glasbur på kajen där de tillsammans ska komma på ny hållbar mat för framtiden.

I övrigt nämndes även maten i skolan som en viktig fråga och att en viktig målgrupp för dessa teman är skolkök, upphandlare på kommun och regioner, samt restaurangchefer som alla vill testa ny mat.

Sammanfattning – session 5: Klimat

Gruppen fastslog att klimat är en väldigt bred kategori som egentligen innefattar alla frågor. En idé som lyftes var frågan ifall människor är medvetna om vilka miljöförändringar vi ser hända just nu. Många ser nog miljöförändringar som någonting som kommer att inträffa om minst 10 år.

Gruppen diskuterade huruvida det är viktigt att lyfta fram vilka miljöförändringar vi ser eller om det är bättre att presentera vilka möjliga lösningar som finns. Kanske är det så att människor har svårt att ta in allt för negativa och betungande information under Almedalen? Å andra sidan, har vi några lösningar att presentera?

En annan fråga som lyftes var de ungas miljörelse och Greta Thunberg. Det är viktigt för SLU att visa sig här eftersom vi vill vara relevant för unga människor och potentiella studenter, påpekades det. Apropå detta lyftes att det finns en organisation som heter Unga i Almedalen som SLU borde samarbeta med.

En annan tanke var att koppla frågan om klimat till köttkonsumtion, någonting som känns aktuellt då den veganska rörelsen lockar många unga. Det kan bli en intressant diskussion: forskare får ge sin bild av klimat, kött och veganism, och inköpare från kommuner kan vara med och diskutera upphandling av mat. De veganska alternativen såsom tofu, sojabönor och sojabönor från Brasilien kan diskuteras. Det påpekades att en sådan diskussion även blir lösningsorienterad då

den fokuserar på en möjlig lösning, veganism, men även granskar hur väl denna lösning fungerar.

I övrigt lyfte gruppen även temana vattenstigning, havsplanering, klimatanpassning (en handlingsplan för detta har tagits fram i Västerås), energisystem (ett forskningsprojekt på Campus Gotland tillsammans med UU), regenerativt jordbruk samt ett intressant leader-projekt på Gotland kring biokol.

Sammanfattning – session 6: Skog

SLU Future Forests berättade om sina planer för Almedalen: tillsammans med en filmare skapar de en film kring mångbruk av skogen. Gruppen diskuterade även turism i skogen: politiker har en förhoppning om att vi ska vilja uppleva skogen och att detta ska skapa en ny typ av näring. Men frågan är vem som åker ut till en skog där det inte finns annat att uppleva. Entreprenörer behöver få tillgång till skogen eftersom detta inte kommer att skapas av skogsägare då deras entreprenörskap består i att bedriva skogsbruk.

En fråga som lyftes är skogen och vattnet, vilka konsekvenser har skogsbruket på vattenkvaliteten? [Gunilla Oleskog](#) från Alnarp driver ett projekt om skyddandet av värdefulla våtmarker och vattendrag i skogslandskapet. En annan fråga som togs upp var certifieringen av skog: skog ska skyddas från avverkning men detta följs inte upp. Räcker reglerna så som de ser ut idag? Apropå detta togs forskningsprojektet [Smart Hänsyn](#) upp, som undersöker vilken påverkan naturhänsyn i skogsbruket har för den biologiska mångfalden.

Summering

Under samtliga sessioner sades många kloka ord om vad som är syftet med att delta på Almedalen och hur man bäst når effekt genom sina aktiviteter.

Syftet på Almedalen, menade deltagarna, är att påverka politiken och att den främsta målgruppen är beslutsfattare i olika sektorer och på olika nivåer.

Det nämndes även andra mindre självklara, men kanske minst lika viktiga syften:

- Samverkan under Almedalsveckan leder ofta till framtida samarbeten och Almedalsveckan blir en viktig mötesplats för medverkande forskare, både inom SLU och mellan universiteten.
- En person menade att det bästa kanske är att fråga sig vilka samhällsförändringar vi vill se, för att sedan fundera kring vad man vill göra under Almedalen.
- En annan viktig aspekt som nämndes var att bäst effekt kan nås om aktiviteten under Almedalen kan kopplas till en pågående politisk process.
- Det påpekades även att det är viktigt att sätta sin fråga i ett format som är lockande.
- Från en som varit med på Almedalen många gånger kom tipset att många besökare går dit de kan få exempelvis frukost eller en bit mat.

Deltagarlista

Karin Jonsell, kommunikatör, SLU Future Foods
Johan Thorburn, kommunikatör, SLU Fartygsenheten
Sofia Bureborn, SLU Akvatiska resurser
Jens Olsson, SLU Akvatiska resurser & SLU Vattenkoordinator
Eva-Stina Lindell, SLU Djur, natur och hälsa & SLU Akvakultur
Anna Norman Haldén, SLU Akvakultur
Pavel Bina, SLU Artdatabanken
René Van Der Wal, gästprofessor, SLU Ekologikum
Thomas Norrby, SLU Stad och land
Annika Mossing, kommunikatör, SLU Future Forests
Torbjörn Ebenhart, SLU Centrum för Biologisk Mångfald
Ingrid Strid, SLU Energi och teknik
Rebecca Rikner, SLU Evenemangskoordinator
Nora Wahlström, SLU student
Filippa Wetterberg, SLU student
Sverker Johansson, filmare (extern), för SLU Future Forests
Ulrika Stensdotter Blomberg, Havs- och vattenmyndigheten, (extern)
Ulf Boivie, Sveriges geologiska undersökning, SGU, (extern)

Sammanfattning och nästa steg

Denna sammankomst skapades för att få folk att börja tänka på Almedalen. Deltagarna fick brainstorma kring olika teman som de själva valt ut som viktiga. Inget förväntades komma ut ur denna workshop än själva igångsättandet av tankeprocessen.

En till workshop kommer att hållas torsdag den 30 januari och då vara ett heldagsevenemang. Under detta event kommer deltagarna att få pitcha sina idéer och arbeta med dem i grupp.

Efter den andra workshopen kommer vanliga arbetsmöten att äga rum och tanken är att alla SLU:s seminarier är satta och innehållsmässigt klara till början av mars för att kunna marknadsföras på bästa sätt.